

የግብዓት አቅርቦት ድጋፍ – ከአዋጅ ቁጥር 985/2016 የተወሰዱ ተዛማጅ ይዘቶች

Input Supply Support – Relevant Provisions of the Cooperative Societies Proclamation No. 985/2016
(Federal Negarit Gazette No. 7, 23 December 2016)

ይህ ሰነድ የኅብረት ሥራ ማኅበራት አዋጅ ቁጥር 985/2016ን መሠረት በማድረግ ከ«የግብዓት አቅርቦት» አገልግሎት (ማዳበሪያ፣ ዘርፍ ሌሎች የግብርና ግብዓቶች) ጋር የሚዛመዱ አንቀጾችን በአማርኛ ማጠቃለያ መልክ ያቀርባል። ማጠቃለያዎቹ የይዘት ትርጉም እንጂ የአዋጁ ቃል በቃል ጥቅስ አይደሉም፤ ለሕጋዊ አገልግሎት የአዋጁን ኦሪጅናል ቅጂ ይመልከቱ።

1. ትርጓሜና ዓላማዎች

አንቀጽ 2(2)	«መሠረታዊ የኅብረት ሥራ ማኅበር» ማለት ተመሳሳይ ፍላጎትና ዓላማ ባላቸው ገለሰቦች ለማምረት፣ አገልግሎት ለመስጠት ወይም ሁለቱንም ለማከናወን የተቋቋመ ማኅበር ነው። አርሶ አደሩ ግብዓት የሚያገኘው በዚህ ደረጃ ባለው ማኅበር አባልነቱ በኩል ነው።
አንቀጽ 2(3)	«ዩኒየን» ማለት ተመሳሳይ ዓላማ ባላቸው መሠረታዊ ማኅበራት የተቋቋመ ሁለተኛ ደረጃ ማኅበር ሲሆን፣ ከመሠረታዊ ማኅበራት አቅም በላይ የሆኑ ተግባራትን ያከናውናል።
አንቀጽ 2(4)	«ፌዴሬሽን» ማለት ተመሳሳይ ዓላማ ባላቸው ዩኒየኖች የተቋቋመ ሦስተኛ ደረጃ ማኅበር ሲሆን፣ ከዩኒየኖች አቅም በላይ የሆኑ ተግባራትን ያከናውናል።
አንቀጽ 4(1)፣ 4(2)	አባላት በግል ሊወጡ የማይችሉትን የኢኮኖሚና የማኅበራዊ ችግር በጋራ መወጣትና መፍታት፣ የአባላትን ዕውቀት፣ ሀብትና ጉልበት በማቀናጀት የተሻለ ውጤት ማምጣት።
አንቀጽ 4(4)	የምርትና የአገልግሎት ወጪን መቀነስና ግብዓትና አገልግሎትን ለአባላት በዝቅተኛ ወጪ ማቅረብ፤ ለአባላት ምርት ወይም አገልግሎት የተሻለ የገበያ ዋጋ ማግኘት።

2. የማኅበራት የግብዓት አቅርቦት ተግባር (አንቀጽ 21)

አንቀጽ 21 – መሠረታዊ ማኅበር	ከአባላት አቅም በላይ የሆኑ ተግባራትን ያከናውናል፤ ከእነዚህም መካከል ለአባላት የመጋዘን አገልግሎት መስጠት፣ ከመከር በፊትና በኋላ ስለ ምርት ጥራት ሥልጠና መስጠት፣ የአባላትን ችግር የሚፈቱ ፕሮጀክቶችን መንደፍና በመተዳደሪያ ደንብ የተመለከቱ ሌሎች ተግባራትን ማከናወን ይገኙበታል።
አንቀጽ 21 – ዩኒየን	ለአባል መሠረታዊ ማኅበራት የመጋዘን አገልግሎት ይሰጣል፤ ምርትንና የፍጆታ ዕቃዎችን የሚያበረታቱ ግብዓቶችን በጅምላ ያቀርባል። በተጨማሪም ለአባል ማኅበራት ሥልጠና፣ የምክር አገልግሎት፣ የገበያ መረጃና የገበያ ትስስር ያመቻቻል።
አንቀጽ 21 – ፌዴሬሽን	ከመሠረታዊ ማኅበራትና ከዩኒየኖች አቅም በላይ በሆኑ አገር አቀፍና ዓለም አቀፍ የጅምላ ግብይት ሥራዎች ይሳተፋል፤ እሴት የሚጨምሩ ኢንዱስትሪዎችን ያቋቁማል ወይም አባላትን ያበቃል።
አንቀጽ 23(1)(ሀ)	ማኅበራት ለአባል ላልሆኑ ሰዎች አገልግሎት መስጠት የሚችሉት በውል መሠረት ነው፤ ከዓላማዎቹ እንዲሁም ምርታማነትንና ምርትን ለመጨመር መንግሥት የሚያቀርበውን ግብዓት ማሰራጨት ነው።

አንቀጽ 23(1)(መ)	በግብርና ሥራ ለተሰማሩ እርሶ አደሮች የግብርና ግብዓት ማቅረብና የግብርና ምርት መሰብሰብ።
አንቀጽ 23(2)	የአንቀጽ 23(1) ዝርዝር አፈጻጸም በማሳበሩ መተዳደሪያ ደንብ ይወሰናል።

3. የመንግሥት ድጋፍና ማበረታቻ (አንቀጽ 43)

አንቀጽ 43(1)(ሀ)	በአዋጁ መሠረት የተደራጀ የተመዘገበ ማሳበር ከገቢ ግብር ነፃ ይሆናል፤ ነገር ግን አባላት ከተሳትፎ ከሚያገኙት ትርፍ ድርሻና ከዕጣቸው በሚመለከተው የገቢ ግብር ሕግ መሠረት ግብር ይከፍላሉ።
አንቀጽ 43(1)(ለ)	ማሳበሩ ሥራውን ለማከናወን ወይም አገልግሎቱን ለመስጠት ከክልል በምደባ መሬት ማግኘት ይችላል (ለምሳሌ ለመጋዘንና ለአገልግሎት ጣቢያ)።
አንቀጽ 43(1)(ሐ)	ከብሔራዊ የኅብረት ሥራ ሥልጠና ተቋም የኅብረት ሥራ እንቅስቃሴ ማስተዋወቂያ አገልግሎትና የአቅም ግንባታ ሥልጠና ማግኘት።
አንቀጽ 43(1)(መ)	ሥልጣን ባለው አካል በሚወጣ መመሪያ መሠረት ከፌዴራል ወይም ከክልል መንግሥት ሌላ ድጋፍ ማግኘት።

4. የሥልጣን ያለው አካል ሚና (አንቀጽ 70)

አንቀጽ 70(1)	ሥልጣን ያለው አካል ማሳበራትን በማይጋፋ መልኩ ያደራጃል፣ ይመዘግባል፣ ያጠናክራል ወይም ይሰርዛል።
አንቀጽ 70(4)	የማሳበራትን ኢንሰፕክሽን፣ ኦዲትና የሕግ አገልግሎት ያከናውናል።
አንቀጽ 70(6)	የማሳበራትንና የባለሙያዎቻቸውን አቅም ይገነባል።
አንቀጽ 70(7)	ለማሳበራት ሙያዊ የምርት ግብይት ድጋፍ ይሰጣል።
አንቀጽ 70(8)	ማሳበራትን የሚመራ የአሠራር ሥርዓት ይዘረጋል።

5. ከአገልግሎት መገለጫው ጋር ያለ ግንኙነት

«ማዳበሪያ፣ ዘርና ሌሎች የግብርና ግብዓቶች»	አንቀጽ 21 (ዩኒየን – ግብዓትን በጅምላ ማቅረብ)፣ አንቀጽ 23(1)(ሀ)፣ (መ) (የመንግሥት ግብዓት ማሰራጨትና የግብርና ግብዓት ማቅረብ)
«በማሳበራት በኩል ለእርሶ አደሩ»	አንቀጽ 2(2)–(4) (የማሳበራት ደረጃዎች)፣ አንቀጽ 21 (የደረጃ ተግባራት)
«በተመጣጣኝ ዋጋ»	አንቀጽ 4(4) (ግብዓትን ለአባላት በዝቅተኛ ወጪ ማቅረብ)
«በማሳበራት መጋዘኖች»	አንቀጽ 21 (የመሠረታዊ ማሳበርና የዩኒየን የመጋዘን አገልግሎት)፣ አንቀጽ 43(1)(ለ) (መሬት ማግኘት)
«ገንዘብና ንብረት በትክክል ሥራ ላይ መዋሉን መከታተል»	አንቀጽ 36–37 (የቁጥጥር ኮሚቴ)፣ አንቀጽ 50 (ኦዲት)፣ አንቀጽ 70(4) (ኢንሰፕክሽንና ኦዲት)

«ከወረዳዎች የፍላጎት መረጃ መሰብሰብ፣ ከግብርና ቢሮና ከዩኒቨርሲቲ ጋር ኮታ ማረጋገጥ፣ ማስተባበር»	እዋጁ የማዳበሪያ ኮታን ወይም የፍላጎት መረጃ አሰባሰብን በተለየ አንቀጽ በግልጽ አይመለከትም፤ ይህ ተግባር በኢጅንሲው የድጋፍና የማስተባበር ሚና (አንቀጽ 70) ሥር የሚወድቅ ነው።
---	--

«DAP እና ዩሪያ»፣ «በደረሰኝ ማሰራጨት»	እዋጁ የማዳበሪያ ዓይነቶችን ወይም የደረሰኝ አሠራርን በስም አይጠቅስም፤ እነዚህ ዝርዝሮች በግብርና ሚኒስቴር፣ በክልል ግብርና ቢሮዎችና በማኅበራት መተዳደሪያ ደንብ ይወሰናሉ።
-----------------------------	--

6. ሌሎች ተዛማጅ ሰነዶች

1. የኅብረት ሥራ ማኅበራት አደረጃጀት መመሪያ (Cooperatives Organizational Directive) – የማኅበራትን አደረጃጀትና ግንኙነት የሚመለከት፤ የግብርና አቅርቦትን የሚመለከት ክፍሉ አልተረጋገጠም።
<https://www.moa.gov.et/wp-content/uploads/2024/08/Cooperatives-Organizational-Directive.pdf>

2. የእዋጅ 985/2016 ሌላ ቅጂ (metaappz)።
https://www.metaappz.com/References/ethiopian_laws/federal/pr_985_2016/en/pdf

የማዳበሪያና የግብርና ስርጭት መመሪያ፡ የማዳበሪያ (DAP፣ ዩሪያ) ኮታ፣ ዋጋና ስርጭት የሚመራው በግብርና ሚኒስቴርና በክልል ግብርና ቢሮዎች በሚወጡ ዓመታዊ መመሪያዎች ነው ተብሎ ይታሰባል፤ ነገር ግን የዚህ መመሪያ ቅጂ በዚህ ሥራ ውስጥ አልተገኘም። ከግብርና ሚኒስቴር ወይም ከክልል ግብርና ቢሮ እንዲጠየቅ ይመከራል።

ማስታወሻ፡ የአንቀጽ ማጣቀሻዎች ከእዋጁ የእንግሊዝኛ ቅጂ የተወሰዱ ሲሆኑ፣ ከመጠቀም በፊት ከአረጅናል ቅጂ ጋር በራስዎ ያረጋግጡ።